

**ZARZĄDZENIE Nr 19/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 30 kwietnia 2010 r.

**w sprawie organizacji i szczegółowych zasad funkcjonowania
wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego**

Na podstawie art. 120 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. — Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Zarządzenie określa organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego.

§ 2. Użyte w zarządzeniu skróty i określenia oznaczają:

- 1) AFIS (Aerodrome Flight Information Service) — organ lotniskowej służby informacji powietrznej;
- 2) AIP POLSKA (Aeronautical Information Publication) — zbiór informacji lotniczych;
- 3) AMC (Airspace Management Celi) — Ośrodek Zarządzania Przestrzenią Powietrzną;
- 4) APP (Approach Control) — organ kontroli zbliżania;

- 5) BOZ (Biuro Odpraw Załóg) — organ informacji lotniczej;
- 6) DOL — drogowy odcinek lotniskowy;
- 7) ICAO (International Civil Aviation Organization) — Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego;
- 8) INOP (Instrukcja Operacyjna) — zbiór zasad, przepisów określających wymagania i zakres operacyjny w danej dziedzinie;
- 9) instytucja — Polska Agencja Żeglugi Powietrznej — instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego, wyznaczona na podstawie odrębnych przepisów;
- 10) IRL — Instrukcja Ruchu Lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 11) lądowisko — lądowiskiem jest wydzielony obszar na lądzie, wodzie lub innej powierzchni w całości lub w części przeznaczony do wykonywania startów, lądowań i naziemnego ruchu statków powietrznych;
- 12) lotnisko (lądowisko) wojskowe — lotnisko (lądowisko) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) lotnisko współużytkowane — lotnisko wojskowe, na którym dopuszczony jest ruch cywilnych statków powietrznych;

⁴⁾ Zmiany tekstu wymienionego zarządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 2, poz. 10, z 2007 r. Nr 5, poz. 58 i Nr 25, poz. 259 oraz z 2009 r. Nr 9, poz. 105 i Nr 19, poz. 212

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1008 i Nr 249, poz. 1829, z 2007 r. Nr 50, poz. 331 i Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 97, poz. 625, Nr 144, poz. 901, Nr 177, poz. 1095, Nr 180, poz. 1113 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 340.

- 14) MATZ (Military Aerodrome Traffic Zone) — strefa ruchu lotniskowego lotniska wojskowego;
- 15) MCTR (Military Control Zone) — strefa kontrolowana lotniska wojskowego;
- 16) MTMA (Military Terminal Control Area) — rejon kontrolowany lotniska wojskowego lub węzła lotnisk wojskowych;
- 17) organ SRL — wojskowy lotniskowy organ służby ruchu lotniczego;
- 18) ośrodek szkolenia lotniczego — samodzielna organizacja lotnicza lub część innego podmiotu upoważniona do prowadzenia szkolenia lotniczego kandydatów ubiegających się o uzyskanie licencji kontrolera ruchu lotniczego i informatora służby informacji powietrznej i (lub) uprawnień lotniczych;
- 19) SSRL SZ RP (Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej) — wojskowy organ zarządzania ruchem lotniczym;
- 20) TWR (Tower Control) — organ kontroli lotniska;
- 21) ULC (Urząd Lotnictwa Cywilnego) — centralny organ administracji rządowej właściwy w sprawach lotnictwa cywilnego.

§3.1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i płynności ruchu lotniczego statków powietrznych na lotniskach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, tworzy się wojskowe lotniskowe organy SRL, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Na lotniskach współużytkowanych organizację i funkcjonowanie organów SRL określają odrębne przepisy.

3. Organizacja oraz zasady zapewniania służb ruchu lotniczego na lądowiskach, poligonach wojskowych i DOL określone są w IRL oraz instrukcjach operacyjnych.

§ 4. Organ SRL zapewnia:

- 1) służby ruchu lotniczego statkom powietrznym w przydzielonej lotnisku wojskowemu przestrzeni powietrznej oraz na polu manewrowym;
- 2) służbę informacji lotniczej;
- 3) współdziałanie i współpracę z właściwymi organami instytucji oraz organami wojskowymi.

§ 5.1. Organ SRL zapewnia właściwe służby ruchu lotniczego w przestrzeni powietrznej wyznaczonej jako MCTR, MATZ lub MTMA.

2. Granice pionowe i poziome przestrzeni powietrznej lotniska wojskowego opracowuje SSRL SZ RP w uzgodnieniu z właściwymi organami instytucji.

§ 6. Dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej są odpowiedzialni za zapewnienie warunków do funkcjonowania organów SRL oraz

dostępności do nich na lotniskach wojskowych będących w ich dyspozycji.

§ 7. 1. Nadzór merytoryczny nad organizacją szkolenia oraz funkcjonowaniem organów SRL sprawuje Szef SSRL SZ RP.

2. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) szkolenie teoretyczne w szkołach i uczelniach wojskowych;
- 2) szkolenie teoretyczne oraz praktyczne z wykorzystaniem symulatora w wojskowych lub cywilnych ośrodkach szkolenia lotniczego w kraju lub za granicą;
- 3) szkolenie praktyczne na stanowiskach operacyjnych organów SRL lotniska wojskowego lub cywilnego.

§ 8. Zarządzający lotniskiem wojskowym jest odpowiedzialny za:

- 1) poziom wyszkolenia personelu organu SRL;
- 2) organizację pracy oraz prawidłowe funkcjonowanie organu SRL;
- 3) techniczne wyposażenie stanowisk operacyjnych organu SRL.

Rozdział 2

Funkcjonowanie wojskowych organów SRL

§ 9. 1. W zależności od klasy przestrzeni powietrznej, z zastrzeżeniem ust. 3, organ SRL zapewnia następujące rodzaje służb ruchu lotniczego:

- 1) służbę kontroli ruchu lotniczego lub służbę informacji powietrznej;
- 2) służbę alarmową.

2. W MCTR, MATZ lub MTMA, dla których została określona klasa przestrzeni powietrznej, służby ruchu lotniczego zapewniane są przez licencjonowany personel organu SRL.

3. W MATZ lub MTMA, której przestrzeń powietrzna pozostaje niesklasyfikowana, służby ruchu lotniczego zapewniane są przez personel organu SRL z uprawnieniami wojskowymi w oparciu o przepisy ICAO. Zasady zapewniania służb ruchu lotniczego wymienionych w ust. 1 oraz odstępstwa od przepisów ICAO określone są w INOP danego lotniska wojskowego i opublikowane w AIP POLSKA.

4. Merytoryczny nadzór nad służbami ruchu lotniczego określonymi w ust. 1 sprawuje SSRL SZ RP.

§ 10. Organ SRL współdziała z odpowiednimi instytucjami w zakresie zapewniania załogom statków powietrznych służb:

- 1) informacji lotniczej;
- 2) meteorologicznej;
- 3) poszukiwania i ratownictwa lotniczego.

§ 11. Obsada etatowa organów SRL może być zróżnicowana w zależności od zakresu zadań realizowanych przez użytkowników przestrzeni powietrznej danego lotniska wojskowego.

§ 12. Skład obsady stanowisk operacyjnych organu SRL jest uzależniony od charakteru i natężenia operacji lotniczych w strefie lub rejonie odpowiedzialności danego organu.

§ 13. Personel operacyjny organów SRL uprawniony jest do zapewnienia służb ruchu lotniczego załogom statków powietrznych na podstawie posiadanych, ważnych uprawnień lotniczych.

§ 14. 1. Uprawnienia lotnicze, o których mowa w § 13, nadaje Dowódca Sił Powietrznych i (lub) Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

2. Uzyskanie i aktualność uprawnień lotniczych potwierdzone jest wpisem do:

- 1) dokumentacji osobistej personelu organów SRL;
- 2) rejestru personelu organów SRL prowadzonego przez SSRL SZ RP i (lub) Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

3. Szczegółowe zasady nadawania uprawnień lotniczych personelowi organów SRL oraz ich weryfikacji określone są w IRL.

Rozdział 3

Skład i zadania organu SRL

§ 15. W skład organu SRL wchodzi:

- 1) organ kontroli lotniska (TWR);
- 2) organ lotniskowej służby informacji powietrznej (AFIS);
- 3) organ kontroli zbliżania (APP);
- 4) organ informacji lotniczej (BOZ).

§ 16. Stanowiskami operacyjnymi organu kontroli lotniska i organu lotniskowej służby informacji powietrznej są:

- 1) kontroler lotniska;
- 2) informator służby informacji powietrznej;
- 3) kontroler ruchu naziemnego;
- 4) asystent kontrolera ruchu lotniczego.

§ 17. Do głównych zadań organu kontroli lotniska należy:

- 1) zapobieganie kolizjom podczas lotu statków powietrznych z innymi statkami powietrznymi;
- 2) zapobieganie kolizjom statków powietrznych z innymi statkami powietrznymi na polu manewrowym i z przeszkodami na tym polu;
- 3) usprawnianie i utrzymywanie uporządkowanego przepływu ruchu lotniczego;
- 4) udzielanie wskazówek i informacji użytecznych dla bezpiecznego i sprawnego wykonywania lotów;
- 5) zawiadamianie właściwych organów o statkach powietrznych potrzebujących pomocy w zakresie poszukiwania i ratownictwa oraz współdziałanie z tymi organami;
- 6) wykonywanie czynności związanych ze sprawowaniem służb ruchu lotniczego wynikających z użycia sił dyżurnych obrony powietrznej w systemie narodowym i sojusznicy.

§ 18. W zależności od potrzeb oraz charakteru przeprowadzanych operacji powietrznych na lotnisku, obowiązki operacyjne kontrolera ruchu naziemnego może pełnić kontroler lotniska.

§ 19. Stanowiskami operacyjnymi APP są:

- 1) kontroler zbliżania;
- 2) kontroler radarowego podejścia precyzyjnego;
- 3) asystent kontrolera ruchu lotniczego.

§ 20. Do głównych zadań APP należy:

- 1) zapobieganie kolizjom podczas lotu statków powietrznych z innymi statkami powietrznymi;
- 1) usprawnianie i utrzymywanie uporządkowanego przepływu ruchu lotniczego;
- 2) udzielanie wskazówek i informacji użytecznych dla bezpiecznego i sprawnego wykonywania lotów;
- 3) zawiadamianie właściwych organów o statkach powietrznych potrzebujących pomocy w zakresie poszukiwania i ratownictwa oraz współdziałanie z tymi organami.

§ 21. Stanowiskami operacyjnymi BOZ są:

- 1) informator ruchu lotniczego;
- 2) planista ruchu lotniczego.

§ 22. Do głównych zadań BOZ należy:

- 1) współpraca z AMC Polska oraz użytkownikami przestrzeni powietrznej w zakresie wymiany informacji dotyczącej zamawiania, aktywacji oraz zwalniania elementów przestrzeni powietrznej, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach ruchu lotniczego;
- 2) dystrybucja planów lotu i depech ruchu lotniczego;
- 3) nadzorowanie poprawności publikowanych informacji lotniczych.

§ 23. Szczegółowe obowiązki oraz zasady pracy na stanowiskach operacyjnych wymienionych w § 16, 19 i 21 określone są w INOP organu SRL.

§ 24. Wyposażenie techniczne wykorzystywane do zabezpieczenia funkcjonowania organu SRL ma zapewnić sprawną i bezpieczną realizację zadań. Szczegółowy wykaz wyposażenia technicznego zarządzający lotniskiem zamieszcza w INOP lotniska (lądowiska) wojskowego.

Rozdział 4

Postanowienia końcowe

§25. Postanowienia niniejszego zarządzenia odnoszą się również do wojskowych lotniskowych

organów SRL tworzonych doraźnie na potrzeby zabezpieczenia funkcjonowania polskich kontyngentów wojskowych i misji zagranicznych.

§ 26. Czas pracy wojskowego organu SRL ustalany jest przez właściwego dowódcę rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem przepisów regulujących czas służby żołnierzy zawodowych.

§ 27. Traci moc zarządzenie Nr 57/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 listopada 2003 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego (Dz. Urz. MON Nr 17. poz. 178).

§ 28. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.